

A stylized illustration featuring a large, dark silhouette of a man in a suit and tie, standing behind a smaller, bright yellow silhouette of a woman wearing a beret and a coat. The background is a light, textured yellow. The title text is overlaid on the woman's figure.

TAHLE
ZEMĚ
NENÍ PRO SLUŠNÝ

JIŘÍ
HÁJEK

**TAHLE
ZEMĚ
NENÍ PRO SLUŠNÝ**

**TAHLE
ZEMĚ**
NENÍ PRO SLUŠNÝ

JIŘÍ HÁJEK

NAKLADATELSTVÍ
EPOCHA

Copyright © Jiří Hájek, 2025

Cover © Jiří Arbe Miňovský, 2025

Czech Edition © Nakladatelství Epoque, Praha 2025

ISBN 978-80-278-0222-7 (print)

ISBN 978-80-278-1522-7 (ePub)

ISBN 978-80-278-1523-4 (mobi)

ISBN 978-80-278-1524-1 (pdf)

Česko je země, kde nic není hanba.
neznámý Afričan

Dosnídal jsem, rozevřel noviny a začel se do úvahy o neradostných vyhlídkách západní civilizace, která se řítí do pekel. Úvaha byla napsána novinářskou češtinou, takže jsem nad ní klímal a hlava mi padala na prsa. Kdysi dávno, za časů mého mlada, by náhodný pozorovatel mé pantomimy nejspíš poznal, že tluču špačky. Z polospánku jsem byl náhle surově vyrušen, ozvala se tři ostrá zazvonění. Trhlo to se mnou a z nosu mi spadly brýle, nejdříve do klína a poté na zem.

Sebrat brýle ze země bylo mimo dosah mých sil a možností, kdybych se předklonil, tři dny se nenarovnám. Opatrně vstanu a krokem lyžaře na běžkách – to abych nešlápl na brýle – se pomalu sunu ke dveřím.

Kdo to asi je? Ke mně chodí jen sociálka a ta zvoní jednou. Že by pošta? Do houfce zanícených vyznavačů beletrie nepatřím, ale přesto vím, že pošťák vždycky zvoní dvakrát.

Že by nějaký televizní divák? V televizi běžel klip pointovaný výzvou: „Ukažme osamělým seniorům, že na ně někdo myslí.“ Že by nějaký televizní divák výzvu poslechl a chtěl mi ukázat, že na mě myslí? Nesmysl. V tom klipu myslí na osamělého stařečka dívku s plyškem, jenže to je holt jen televizní agitka. V reálu na osamělého starce myslí leda tak šmejdi s nerez nádobím, exekutoři a podobná svoloč. Čas od času se zastaví i svědci Jehovovi, že by oni? Proboha, ti snad ne, byli tu minulý týden.

Tak kdo to, ksakru, je? Možná se mi třetí zazvonění jen zdálo a bude to přece jenom pošta. Což by nevěstilo nic dobrého, já dostávám jen složenky a ty mi vhadzují do schránky dole v průjezdu. Jestliže se zásilkou stojí za dveřmi pošťák, bude to nejspíš zásilka doporučená, tedy úřední. No nazdar.

Pošťák to nebyl, byla to poštačka. Podepsal jsem poslepu doklad o převzetí zásilky a lyžoval zpátky do kuchyně. Zásilku, byl to balíček, jsem položil na stůl, přesunul se ke kredenci, namhatal brýle na dálku, nasadil si je a pohlédl na zem. Brýle na čtení byly pod stolem. Na takové situace jsem připraven, vedle kredence stojí lopatka s dlouhou násadou a smeták. Brýle jsem přimel na lopatku, vysypal je na stůl, vyměnil dálkové brýle za čtecí a posadil se k balíčku, který vypadal jako obludně zvětšená a úhledně zabalená krabička zápalek. Adresa odesilatele Jakub Hron, Praha-Nusle. Kdo je, ksakru, Jakub Hron? A proč mi posílá balíček?

Opatrně zásilku rozbalím na její kratší straně, z krabičky vytáhnou knížku a zadívám se na obálku: Jakub Hron, *Táhni do pekla, má láska*. Rozevřu knížku zhruba uprostřed a přečtu si poslední odstavec na sudé straně.

„Ten kluk má trapně malýho ptáka, co jsi s ním ty tři měsíce dělala? Nebyla to řečnická otázka, Martina opravdu chtěla znát odpověď. Sofie vydala táhlý hezitační zvuk. Po chvíli dováhala a věcně řekla: Von mi to suprově válel s frajtre.“

Knížku jsem, mírně zděšen, rychle sklapl. Že by se takhle dnes psaly romány? A že by si takhle dnes povídaly mladé dámy? To snad ne... Ačkoliv – zrovna včera jsem se belhal přes náměstí pro housky a proti mně šla mladá žena s malou holčičkou, nejspíš matka s dcerkou, asi tak pětiletou. Matka jednou rukou vedla dítě, druhou tiskla k uchu mobil a velice

nahlas hovořila. Když mě mýjely, uslyšel jsem rázné sdělení, že ta zkurvená píča zkurvila, co mohla. Dívenka měla hlavičku zvrácenou vzhůru a s otevřenou pusinkou hltala každé mámino slovo.

No dobrá, připuštěme, že si dnes mladé dámy takhle nějak povídají. Co tam ale dělá ten frajtr? Ano, kdysi dávno, za časů mého mlada, se takhle říkávalo poštěváčku a mělo to perverzní logiku. Svobodníci neboli frajtři měli na rameni hodnostní označení ve tvaru jakési půlpecky, která lidem s představitostí mohla připomínat klitoris. Jak by se ale dnes mohl frajtr dostat do slovníku mladé holky?

Knížku jsem znovu otevřel, tentokrát na straně tři. Bylo na ní autorovo vlastnoruční věnování *Váženému a milému strýčkovi*.

Váženému? Kdo by si dnes vážil starých lidí? Jsme oškliví, máme umělé zuby, nemůžeme na nohy, jsme nedoslýchaví, špatně vidíme, pomalu nám to myslí a nic si nepamatujeme. Jsme zkrátka nemožní a krásně se z nás dělá sranda.

Zrovna minulý týden jsem se díval na takový ten přihlouplý televizní pořad, co v něm vystupují tři aktéři, bavič, host a publikum. Bavič zesměšňuje hosta a tím baví publikum. V tom pořadu se host, třicetiletý dirigent big bandu, mezi řečí přiznal, že začínal jako zpěvák dechovky, a nastalo veselo – na dechovku přece chodí starci a stařeny. Bavič poznamenal, že mladé fanynky v extázi házejí na své pěvecké idoly kalhotky či podprsenky, a chtěl vědět, co na hosta házelo jeho publikum. Hádal, že by to mohly být zubní protézy, a byla kolem toho sranda k poukání.

Jistě, najdou se i slaboši promoření emocemi, kteří se nám neposmívají. Ale že by si nás vážili? To sotva, jen se na nás dívají se smíšenými pocity, jimž dominuje štítivý soucit.

Takže, milý Jakube, tvé *Váženému* škrtám.

No a co s tím *milému*? Rovněž škrtám, nerudný stařec přec nemůže být milý.

Ještě zbývá ono *strýčkovi*. Kdybych byl tvým strýčkem, Jakube, byl by jeden z tvých rodičů mým sourozencem. Já ale žádného sourozence nemám. Ano, kdysi dávno jsem měl bratra, jenže ten se na sklonku druhé světové války roztránil se svým Liberátorem o bílé útesy doverské. Byl svobodný a děti neměl. Takže škrtám i toho strýčka.

Hron, divné příjmení. Že by umělecký pseudonym? Autorovi knížky se možná doneslo, že kdysi dávno natočili film podle jedné povídky Ignáta Herrmanna, jmenoval se, tuším, *Bezdětná*. Do Nataši Gollové se v něm zamiloval bankéř Hron, hrál ho Otomar Korbelář, a náš pan autor se možná zamiloval do bankéřova příjmení. Jenže – co když to pseudonym není?

Hron?

Počkat, něco mi to přece jenom říká! Za první světové války se tátova sestra provdala za chlapa, který se tak nějak jmenoval!

Mlhy nad odlehlými kouty vědomí se mi protrhávaly a já se pozvolna rozpomínal. Před deseti lety, tenkrát jsme bydleli v pražském Karlíně a já ležel na Bulovce, navštívil manželku neznámý mladík. Tvrdil, že je můj příbuzný, a jako důvod návštěvy udával diplomovou práci. Měla, tuším, jakési zaumné téma, vývoj investičního prognózování či tak nějak, a kluk mě chtěl požádat o podklady. Žena zavolala mého někdejšího kolegu, který tehdy stále ještě pracoval na ministerstvu, a požádala ho, aby mládence přijal. Pak už jsme o klukovi nikdy neslyšeli.

Pomalu, ale jistě se mi začínaly vybavovat souvislosti. Za první války byl táta na frontě a jeho sestra Hronová se starala

o starou matku. Táta, ruský legionář, se vrátil domů až ve dvacátém roce, setra byla vážně nemocná a švagr se o tchyni odmítal starat, její syn se přece vrátil domů, ať se postará on. Jenže táta, takto Mladoboleslavák, byl tehdy v zaškolovacím kurzu u pražské policie a bydlel v policejních kasárnách. Takže nastal problém. Zkusil uprosit švagra, aby to ještě chvíli s mámou vydržel, že mu za ni bude platit a že si hned po skončení kurzu najme byt a mámu vezme k sobě, jenže neuspěl. Švagr trval na kategorickém *ne*, a navíc byl na tátu sprostý, takže dostal přes hubu. Nicméně máma, moje babička, zůstala tátovi na krku a chudák táta nevěděl, jak z toho ven. Když bylo nejhůř, zjevil se na scéně deus ex machina Blahout a bylo po problému.

Ruský legionář Blahout byl tátův krígs kolega a dlužník. Kde si uprostřed Sibíře vyslali ty dva jako jízdní hlídku do terénu na průzkum a dopadlo to špatně. Když urazili asi pět kilometrů, napadla je skupinka bolševiků, zastřelila jim oba koně a trefila Blahouta do zad. Táta, někdejší elitní snajpr rakouské armády, bolševiky postřílel, Blahouta provizorně ošetřil a pak ho sibiřskou pustinou, při čtyřicetistupňovém mrazu, nesl na zádech zpátky k jednotce.

Po válce se Blahout vrátil na rodinné hospodářství u Bakova nad Jizerou a zrovna v čase tátových potíží s babičkou byl cosi zařizovat v Mladé Boleslavi. Náhodou se doslechl, jak na tom táta je, a zajel za ním do Prahy s nabídkou, že se mu o mámu postará. Táta se zpěchoval, babka je už stará a protivná, ale Blahout trval na svém.

„Hele, brácho, nebejt tebe, tak bych nebyl. S tvojí mámou si poradíme, bude u nás na vejminku. Až se usadíš a oženíš, vezmeš ji k sobě.“ Tak se i stalo.

* * *

Babička byla svéráz, moje máma se kvůli ní dost nabřečela. Například – k obědu byly řízky, máma jí dala jeden na talíř a babka spustila:

„To snad, Elinko,“ máma se jmenovala Gabriela, „to snad nemyslíš vážně! Já a smažený řízek?! Víš, co by to se mnou udělalo? Byl by to můj konec. Ty se mě chceš zbavit? Ještě chvíli to, děvenko, vydrž, já už tu dlouho nebudu, je mi devadesát. Dej mi na talíř pár suchejch brambor, a kdybych směla poprosit, tak taky trochu tý soli.“

Po obědě mě vzala za ruku, odvedla na dětské hřiště, posadila se mezi ženské na lavičku a líčila jim svůj život pod psa. „Mladý se cpou řízkama, mně dají na talíř pár suchejch brambor, a když k nim chci trochu tý soli, musím pěkně poprosit.“

Stařenka k zulíbání. Vzato kolem a kolem, vyčítat starému Hronovi jeho tehdejší postoj by nebylo fér. Měl přece doma nemocnou ženu, musel se o ni starat, bylo toho na něj moc. Co ale teď s jeho pravnukem? Mimochodem, pokud mě paměť nešálí, bezdětná teta Hronová ve dvacátých letech zemřela, její muž se znovu oženil a Jakubův děda se narodil teprve pak. Takže Jakub není můj pokrevní příbuzný.

Dívám se na jeho knížku a něco mi na tom všem nesedí. Že by k ní nepřipojil průvodní dopis? Knižku jsem celou prolistoval a pak mě napadlo nahlédnout do krabičky, průvodní dopis byl tam. Hezky složený do formátu A6.

„Vážený a milý strýčku, po delším váhání jsem se přece jenom odvážil a poslal ti knížku, která je mým prvním pokusem svého druhu. Vepsal jsem do ní věnování, což mimo jiné zna-

mená, že se Tě nikdy nezeptám, zda jsi knížku četl, co jí říkáš apod. S úctyplným pozdravem,“ jméno, příjmení, mobil, mailová adresa a podpis vlastní rukou.

Chlapec nejspíš očekává, že se ozvu. Dobrá, ale až zítra. Musím se na to vyspat.

* * *

Další den dopoledne jsem usedl k počítači, otevřel poštu a začal ťukat: „Milý Jakube...“ Zarazím se. Za mých časů se dopisy začínaly oslovením a končily pozdravem. Dnes je všechno vzhůru nohama, takže se pozdravem začíná. Pěkná pitomost.

Mrzutě váhám, jenže pak si promluvíím do duše. „Nečil se, starče, a ber to z tý lepší stránky.“ Já se někdy takhle uklidňuji. Například včera. Zašívám díru na ponožce, deset minut navlékám nit, deset minut zašívám, a výsledek? Doslova příšerný, díra je zalátaná prachbídně, šimpanz by to nezalátal hůř. Prsty mám popíchané od jehly, ponožky jsou zasviněné krví, chce se mi brečet. Pak si řeknu: „Nefňukej, starče, a ber to z tý lepší stránky, aspoň sis zase jednou pořádně zapíchal.“ A hned je mi líp.

Dívám se na oslovení „Milý Jakube“, mrzutě zaváhám a pak si řeknu: „Nečil se, starče, a ber to pozitivně. Mail není dopis, je to něco mezi dopisem a telefonátem, má to blíž k telefonátu a ten taky začínáš pozdravem.“ Milého Jakuba vymažu a ťukám:

„Dobrý den.

Včera dopoledne mi pošta doručila Tvoji knížku a já zkouším uhodnout, proč jsi mi ji poslal. Možná vysvětlení jsou dvě.

První: Dali Ti tolik autorských výtisků, žes musel pracně dumat, koho ještě zařadit do seznamu adresátů. Vzpomněl sis, že

jsi přes moji adresu získal podklady k diplomce, a zařadil jsi do seznamu i mě. Druhé (pravděpodobnější) vysvětlení: Po deseti letech zase něco potřebuješ.

Pocítíš-li nutkání, ozvi se. Dík za knížku.“

Kliknul jsem na pokyn odeslat a čekal, že Jakub zazvoní. Ne-zazvonil, asi za hodinu došel mail.

„Dobré dopoledne.

Autorských výtisků mi dali třicet a já jich potřeboval dvakrát tolik. (Nejdřív jsem napsal jednou tolik, jenže pak mě polilo horko. Vzpomněl jsem si na Tvoji populárně naučnou publikaci, píšeš v ní, že ten, kdo napíše jednou tolik, má-li na mysli dvojnásobek, je kretén, protože jednou tolik je právě tolik. Svěprávný člověk ctí buď princip sumace, pak napíše ještě jednou tolik, nebo princip multiplikace a napíše dvakrát tolik. Jednou tolik jsem vymazal a napsal dvakrát tolik, to abych nebyl kretén.) Dalších třicet výtisků jsem koupil v knihkupectví.

S tou druhou možností je to horší – ano, jsem hajzl, který opět (po deseti letech) něco potřebuje. Je to na dlouhé povídání, takže jsem Ti chtěl zavolat. Už už jsem vytácel číslo Tvé pevné linky, jenže – jsem holt zbabělec. A zbabělec se neodvážá hovořit tváří v tvář, ani nepřímou telefonem, volí (viz Tvá publikace) metodu epistula non erubescit. Mail sice není dopis, ale ani on se nečervená. Jenže do mailu se dlouhé povídání nehodí, takže to zkusím jinak. Napíšu otázku a Ty na ni (bude-li se Ti chtít) laskavě odpovíš, a to buď *ano*, nebo *ne*. Odpovíš-li *ne*, už Tě nikdy ničím obtěžovat nebudu. Odpovíš-li *ano*, budu to číst jako svolení, že smím zavolat. Teď ta otázka: Noel Field, říká ti to něco?

Na případnou odpověď se těší a zdraví Jakub.“

Zaskočil mě. Ten kluk je mileniál, jak může vůbec tušit, že existoval nějaký Field? A jakou roli by mohl hrát v tom jeho dlouhém povídání? Že by finta? Pokud měl Noel Field sehrát roli poutače a vyprovokovat moji zvědavost, pak zafungoval úspěšně. Ano, Jakube, zaujals mě, zkusím zjistit, co máš za lubem a oč ti doopravdy jde. Odmailoval jsem *Ano* a čekal na odezvu. Telefon zazvonil za necelé dvě minuty.

„Teď budu chvíli koktat, strýčku, jsem dost nervózní. To dlouhé povídání jsem si předem připravil, jsi-li ochoten poslouchat, můžu začít.“

„Nebylo by rozumnější, kdybys přijel a odříkal mi to osobně?“

Ze sluchátka se ozvalo táhlé *uááá* (!) a hned nato provinile znějící: „Promiň, bylo to silnější než já.“ Prý ani nevím, jak strašně toužil uslyšet pozvání k návštěvě, splnil se mu sen a bla bla bla. Pak zcela náhle své servilní blábolení ukončil a nasadil věčný tón.

„Řekni kdy. Dáš-li pokyn, že teď hned, jsem do hodiny u tebe.“

„Ty nemáš zaměstnání?“

„Mám zaměstnání bez píchaček. Dostanu úkol a termín, všechno ostatní je moje věc.“

„Co takhle zítra mezi druhou a čtvrtou odpoledne?“

„Když zítra ve čtrnáct nula nula otevřeš vstupní dveře do bytu, budu za nimi stát a čekat.“

* * *

O dvě hodiny později jsem dostal záchvat příšerného vzteku. Jak to, že jsem odmailoval *Ano*?! Vždyť přece vím, že mojí poslední šancí je stereotyp. Mám-li ještě pár chvil existovat, musí být každý den stejný jako den včerejší. Jenom ne inovace,

jenom ne změna! To přece vím a přitom si, já vůl, sám a dobrovolně objednáám vetřelce, který můj přežívací stereotyp nabourá.

Jak s ním asi tak budu mluvit? Vždyť já už pomalu mluvit neumím. Před časem, je to asi tak čtvrt roku, jsem šel do lékárny pro náplast. Lékárna byla plná lidí, při čekání jsem upadl do stavu bezmyšlenkovité otupělosti, a když se mě pak magistra zeptala, co si přeji, nedostal jsem ze sebe kloudnou řeč. Vybavování slov a pojmů náhle v sakrech.

Celý týden po onom trapném skeči jsem nosil v kapse papírek s tužkou a každé vyřčené slovo zaznamenával čárkou. Průměrný denní výkon činil šestnáct slov, přičemž nejčastěji se opakující sousloví znělo „dobrý den, děkuji, na shledanou“. Pronášel jsem je v samošce, kde se člověka na nic neptají, jen řeknou cenu.

Hrůzné zjištění způsobilo, že jsem zkusil a stále ještě zkouším na sobě pracovat. V novinách si nahlas přečtu článek, sloupek či glosu, pak noviny odložím a zkouším přečtené nahlas převyprávět. Můj stav se pozvolna lepší, ale stejně si nevěřím, když jdu do lékárny pro espumisan, mám v kapse prázdnou krabičku, jako pomůcku pro případ nouze. Kdyby nouze nastala, vytáhnu z kapsy krabičku, ukážu ji magistře, vydám hezitační oééé a magistra se dovtípí.

A teď si ještě ke všemu do té své čiré bídy pozvu kluka, který mě hodlá zpovídat a do kterého mi vůbec nic není. Ksaku!!

Že bych zkusil osvědčený trik? Do toho.

Nevztekej se, starče, a ber to z té lepší stránky. Co se může stát? Jsou jen dvě možnosti. První – rozsype se ti přežívací stereotyp a ty se rozsypeš s ním. No a co? Alespoň to budeš mít dřív za sebou. Druhá možnost? Kluk ti vnese trochu života do

toho umírání, tobě se vylepší psýcha a nakonec si třeba budeš moct chodit pro espumisan bez krabičky v kapse.

Vzteky mě přešel a já se začal docela vážně připravovat na Jakobovu návštěvu. Nejdříve jsem si úhlopříčně pročel jeho knížku.

Úhlopříčné čtení je slangový výraz, který jsme za mých časů používali v úradě. Připravit se na poradě vedení znamenalo vědět, co je ve dvaceti „materiálech“ o dvaceti stranách, přičemž na to člověk měl dvě hodiny. Přečíst čtyři sta stránek za dvě hodiny a udělat si k nim poznámky je nad síly normálního člověka, takže jsme se museli naučit projíždět stránky úhlopříčně očima a snažit se pochopit, oč v nich jde. Zmíněnou metodu jsem použil nad Jakobovou knížkou s výsledkem, který by se dal heslovitě popsat asi takto:

Hrdina románu, mladý kluk, vystřídá několik sexuálních partnerek, načež zakotví u dobře tvarované vrstevnice, která se mu stane jakousi kámoškou. Ne že by ji bral nějak vážně, ostatně ona ho taky moc vážně nebere, prostě má za to, že jejich vztah je svým způsobem výhodný pro obě strany.

Jenže pak nastane peripetie neboli náhlý zvrát, hrdina se pomlátí při autohavárii a vypadá to s ním zle. Z nicmockámošky se přes noc stane partnerka k pomilování, o hrdinu se s obdivuhodnou pečlivostí stará, načež on si osvojí pocit, že mu ji seslalo samo nebe. Nastěhuje ji do svého bytu a namluví si, že jejich vztah vroucní.

Ovšem čas plyne, hrdinovi se vrátí jeho původní kondice a spolu s ní se do původního stavu vrací i jejich vztah. Příklad se o to partnerka, která o hrdinu pečovala jen proto, že potřebovala ukojit svůj samaritánský komplex. V hrdinovi se popere vděčnost se zklamáním, chvíli má navrch vděčnost, chvíli

zklamání, až se nakonec pochlapí a vyzve svou kvazilásku, aby táhla do pekel.

Knížku jsem naaranžoval na psací stůl vedle stolního kalendáře a jal se promýšlet možný scénář našeho setkání.

Kluk jistě předpokládá, že se na přetřes dostanou dvě otevřené otázky. První – jak se tehdy před deseti lety dozvěděl o mé existenci a co jsem zač, a druhá – jak se teď dozvěděl, že stále ještě žiju a kde bydlím. Jistě předpokládá, že mu je nemůžu nepoložit a je na ně připraven. Takže mu je nepoložím, ať se předvede.

Kluk jistě ví, že se tehdy před deseti lety zachoval hanebně. Nejen že nepoděkoval mé ženě za pomoc, ale pak celých deset let o nás neprojevil jakýkoliv zájem. V mailu se k tomu předběžně vyjádřil, když sám sebe nazval hajzlem, teď k tomu bude muset pár slov přidat. Což jistě ví, takže si je předem připraví. No a já si na ně mlčky počkám.

Iniciativy se ujmu jenom na samém začátku našeho setkání. Připravím si dvě verze monologu, kterým vyjádřím svůj podiv nad jeho outfitem. Takto vybaven ho budu zítra očekávat.

* * *

V den schůzky ve čtrnáct nula nula jsem otevřel vstupní dveře do bytu a spočinul zkoumavým pohledem na mladém muži, který uctivě pozdravil: „Dobrý den, strýčku.“ Já se na něho chvíli jen díval a poté spustil jeden z připravených monologů.

„No né, já zírám! Čekal jsem frikulína, mladíka free, cool a in, a co vidím? Vidím hladce oholeného mladého muže v padnoucím obleku, v kožených polobotkách a v tónované košili, který má – nastojte(!) – který má i vázanku! Co to?“